Høringsinnspill fra Sabima

Konkrete tiltak for å redde natur
Vi nærmer oss 2030. Norge skal levere på sine globale forpliktelser i Naturavtalen. Vi trenger systemendring og sterkere ambisjoner. Men KLDs fremlagte budsjettet kutter isteden i helt sentrale felt som vern, naturrestaurering og støtteordninger til kommunenes arbeid med natur. Det blir krevende men nødvendig at komiteen reverserer kutt og setter et annet ambisjonsnivå.

Norge er europamester i nedbygging av natur. 2752 arter er truet i Norge, hovedsakelig fordi områdene deres ødelegges. Vi vet også at det ennå er mye vi ikke vet. Vi antar at en tredjedel av artene i Norge ikke er funnet ennå. Da kan vi ikke ødelegge naturen for dem. Også vi mennesker trenger natur som forsikring mot framtidige klimaendringer, alvorlige naturhendelser og for å sikre tilgang til mat og potensielt nye medisiner.

Bevar naturskogene
Skogvern er ett av de viktigste virkemidlene for å ta vare på det biologiske mangfoldet. Her finnes mer enn 26 000 av våre identifiserte arter og antakelig mange ukjente. Stortinget har etablert et mål om 10 % skogvern.

Ordningen med frivillig vern er viktig både for skogeiere og miljøorganisasjonene. Fordi verneprosesser krever kunnskapsbasert og langsiktig arbeid, er det vesentlig med forutsigbare og stabilt høye bevilgninger.

KLD estimerte i oktober i 2025 at for å nå Stortingets mål innen 2030 ville behovet være en årlig bevilgning på rundt 5 milliarder kroner. Å redusere disponible midler med over én milliard sammenlignet med 2026 er en jojo-lek som er vanskelig å ta seriøst. Dette må reverseres. Samlet bevilgning i 2027 bør ligge på 1,8 mrd.

Poster (alle poster sammenliknet med regjeringens forslag)
Kap. 1420, post 32. Økes med 1500 mill. til frivillig skogvern.

Mulige anmodningsvedtak

- Stortinget ber regjeringen legge fram en konkret plan for hvordan målet om 10 % representativt skogvern skal nås, og en plan for hvordan vi skal sikre totalt 30 % vern og bevaring av norsk skog i henhold til Naturavtalen.
- Stortinget ber regjeringen i løpet av budsjettåret 2027 avvikle ordningen med at staten betaler seg selv gjennom erstatningsutbetalinger for skogvern på statlig eid grunn ved på la selskapene bære tapet, eller bevilge annen erstatning.

Ny nasjonal ambisjon og plan for naturrestaurering
Finansiering av naturrestaurering må styrkes og bli forutsigbar.

Vi trenger et revidert mål, en nasjonal plan, et organ som kan lede og koordinere innsatsen og å starte arbeidet med å etablere et restaureringsfond. Vi finner ikke spor av

dette i budsjettet. Derimot kuttes det i arbeidet med naturrestaurering, mest i de statlige tiltakene på post 1420.30. Sparetiltaket kan koste dyrt og må reverseres. Statsforvalter trenger ressurser til planlegging, bestilling og oppfølging av prosjekter og veiledning av kommunene.

Handlingsplanen for vassdragsrestaurering som kom i år, viser også til behov for et nasjonalt samordnings- og kunnskapsorgan, samt en finansieringsordning for storskala, flerårige restaureringsprosjekter.

I påvente av en finansieringsmekanisme må det også bevilges mer *tilskudd* til restaurering. I 2026 var det rekordsøking til tilskudd til naturrestaurering. Det ble søkt om 111,7 millioner, men bare 43,6 millioner kunne deles ut. Det bør settes av et beløp på minst 70 millioner til denne delen av post 1420.80.

Det er viktig at restaurering som gjennomføres som økologisk kompensasjon ved utbygging, og dermed hører hjemme i arbeidet med å bli arealnøytral, ikke skal telle med i oppnåelsen av 30-prosentmålet i Naturavtalen.

Kap.1420, post 80 rommer også tilskudd til andre viktige tiltak. Den inkluderer tilskudd til vannmiljø og Oslofjordmidler, tilskudd til bevaring av truede arter og naturtyper, og bekjempelse av fremmede arter. Totalt bør derfor posten økes med 200 millioner.

Poster
Kap. **1420, ny post.** 100-500 mill. til ny satsing: I forlengelse av en nødvendig utredning, opprette et restaureringsfond. Må dekke naturrestaureringsprosjekter i alle hovedøkosystemer.
Kap. **1410, post 21**. Økes med 20 mill. (ny satsing) til å utvikle metodikk og starte opp nasjonal kartlegging av restaurerbar natur.
Kap.**1420,post 31**. Økes med 160 mill. (kan overføres). Tiltak i verneområder, tiltak for villrein og naturrestaurering. Reversere sparetiltak og øke tiltakspotten.
Kap. **1420, post 80**. Økes med 43 mill. (kan overføres) til tilskudd til tiltak for å ta vare på natur: Tilskuddsordning for naturrestaurering. **Total økning på post 1420.80 foreslås til 200 mill**.
Kap. **1420, post 01**. Økes med 20 mill. til ny satsing: Etablere nasjonalt offentlig organ for naturrestaurering.
Kap. **1420, post 01**. Økes med 10 mill. til ny satsing: Utarbeide nasjonal, tverrsektoriell plan for å nå mål om 30 prosent restaurering.
Kap. **1420, post 21**. Økes med 12 mill. øremerket til å styrke kapasiteten hos statsforvalterne til arbeid med naturrestaurering.

Mulige anmodningsvedtak

- Stortinget ber regjeringen sette et nasjonalt mål om å restaurere 30 prosent av forringet og ødelagt natur innen 2030.

- Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2027 etablere et nasjonalt, offentlig organ for naturrestaurering som sikrer koordinering og gjennomføring av restaurering av natur i Norge.
- Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2027 utarbeide en forpliktende, tverrsektoriell plan for restaurering for å nå målet om restaurering av 30 prosent av forringet natur i Norge innen 2030.
- Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2027 å utrede innretning av et nytt restaureringsfond, som skal bidra til å planlegge og gjennomføre store prosjekter med sikkerhet for finansiering over flere år.

Sterke naturkommuner - tilskudd til natur- og klimatiltak
Kommunene er avgjørende for arealforvaltningen, må støttes av statlige ordninger og sikres kompetanse. Norkarts analyse (2025) viste enorme planlagte utbyggingsområder i viktig natur. 208 km2 myr og 426 km2 naturskog står i fare for å bygges ned i eksisterende arealplaner. Natursats-ordningen til planvask, kommunedelplan for naturmangfold og arealnøytralitet har vært en suksess-. Arbeidet må videreføres i ny ordning. Åpning for interkommunalt samarbeid og etablering av regionale plankontor vil øke kommunenes kapasitet på natur, klima og plan. Det bør piloteres.

Sammenslåing av tilskuddsordningene til klimatilpasning, klimasats og natursats i ny post 1420.67 må fremme langsiktig og forsterket innsats i areal- og naturforvaltningen. Det er avgjørende for naturmangfold. Dessverre er foreslått nivå i den sammenslåtte bevilgningen mye lavere enn behovet og lavere enn bevilgningene i 2026. Vi mener et nivå på 500 millioner til ny ordning i post 1420.67 er riktig i 2027. Basert på søknader hittil i år antas samlet søknadssvolum i 2026 på ordningene å ende på 665 mill. Det bør tas høyde for både økt interesse og kostnadsnivå i 2027 for denne svært viktige tilskuddsordningen.

Poster

Kap. **1420 post 67** kan overføres. Økes med totalt 367 mill. Tilskudd til klima- og natursatsprogrammer, kan overføres.

Kap. **1420 post 01.** Økes med 30 mill. øremerket mer kapasitet til kommunal areaplanveiledning hos Miljødirektoratet og statsforvalterembetene.

Kunnskapshull
Artsdatabanken har fått vesentlig større oppgaveportefølje over tid uten økt bevilgning og i I 2027 publiseres oppdatert rødliste for arter. Tilstrekkelige ressurser er nødvendig for å sikre konsistens, aktualitet og bruk av kunnskap i forvaltningen. I budsjettforslaget fjernes posten 1410.70 til nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene. Økning i grunnbevilgningen (1410.71) kompenserer ikke for bortfallet og må styrkes ytterligere.

Poster

Kap. **1411, post 01**. Økes med 6 mill. til å styrke Artsdatabankens permanente oppfølging av vesentlig økt oppgaveporteføljе over tid.

Kap. **1411, post 21**. Økes med 15 mill. til å styrke arbeidet med grunnleggende kunnskaps- og datasystemer for forvaltningen av naturmangfold.

Kap. **1411, post 70**. Økes med 14 mill. til Artsprosjektet og frivillig artskartlegging

Kap.**1410, post 71.** Økes med 30 mill. Til Grunnbevilgning til miljøinstituttene